

Het West-Germaans

Categorie	Keuzes
Titel	Het West-Germaans - It West-Germaansk - The West Germanic language
Doelstelling	Met deze activiteit vergelijken de leerlingen de Friese taal met andere West-Germaanse talen (Nederlands, Engels, Duits)
Groep(en)	Onderbouw
Vak	Taalvak: Fries, Nederlands, Engels, Duits
Duur	25-50 minuten
Link met curriculum	Kennis over meertaligheid algemeen
Talen	Fries, Nederlands, Engels, Duits
Link met FREPA	Kennis over talen in Fryslân, Europa en de wereld
Vaardigheden	Lezen, schrijven
Theoretische onderbouwing	Translanguaging Taalbewustzijn/language awareness
Beschrijving activiteit	<p>Stap 1: Introductie (10 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introductie van het onderwerp: “Het Fries is het instrument waar Friesland mee ademhaalt. Het is het belangrijkste en meest onderscheidende erfstuk van de eigen cultuur en identiteit.” - Ed Hoornik • Benoem het doel van de les: Ik leer wat de West-Germaanse talen zijn en ik kan het Fries vergelijken met andere West-Germaanse talen. Zijn er leerlingen die al weten wat we verstaan onder deze West-Germaanse talen? • Laat het filmpje zien (in het Fries) Stel daarna een aantal vragen: <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de vier West-Germaanse talen (zoals genoemd in het filmpje)? (Engels, Nederlands, Fries en Duits). - Kun je een voorbeeld geven van een dialect uit het Friese taalgebied? (Wâldfrysk, Klaiifrysk, Eilannerfrysk, Bildtsk en Stellingwerfsk). - Waarom wordt er zoveel aandacht gegeven aan het Fries op scholen? (Omdat het Fries de tweede Rijkstaal is van Nederland en deze aandacht de taal in leven houdt.) - Waarom zal het Fries over 100 jaar anders klinken dan nu? (Omdat een taal altijd verandert door woorden uit andere talen, bijvoorbeeld het Nederlands maar ook het Engels.) <p>Stap 2: Oefening (5-15 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijf verschillende woorden op gekleurde post-its in de vier West-Germaanse talen. Gebruik voor elke taal een andere kleur. Deel ze uit aan de leerlingen. Laat ze door de klas lopen en zoeken naar hun maatje met hetzelfde woord in een andere taal. Bijvoorbeeld: Geschiedenis (nl) - Skiednis (fr) - History (en) - Geschichte (du) • Zijn alle maatjes gevonden? Overleg klassikaal of alle woorden kloppen. Laat de leerlingen vervolgens met hun groep praten over de verschillen en overeenkomsten tussen de vier talen/woorden. Plak de post-its daarna op de muur of op een whiteboard in een tabel.

Categorie	Keuzes
Beschrijving activiteit	<p>Stap 3: Toepassing (10-20 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laat de leerlingen zoeken naar verschillende vertalingen van woorden uit bijvoorbeeld het geschiedenisboek. Je kunt ze ook zelf woorden laten bedenken die passen bij het onderwerp of een bepaald onderwerp uit het boek. • Opdracht: Vertaal het woord in de vier West-Germaanse talen (Engels, Nederlands, Fries en Duits). Gebruik eventueel een online vertaler of een woordenboek. Doe een spellingscontrole. Tips voor goede vertaalwebsites en spellingscontroles: <ul style="list-style-type: none"> - taalweb.frl/oersetter (NL>FR of FR>NL) - taalweb.frl/staveringshifker (Fries) - www.mijnwoordenboek.nl (NL> EN, DU... enfsh) (let op! 'FR' betekent hier niet Fries maar Frans!) - https://www.spelling.nu/ (Nederlands, Duits, Engels) • Schrijf daarna de woorden op nieuwe post-its. Denk om de kleur van de post-its. Deze moeten gelijk zijn aan de kleuren uit stap 2. • Praat klassikaal over de woorden die de leerlingen bedacht hebben. Plak de post-its die kloppen bij de tabel op de muur of op het bord. Welke verschillen hebben de leerlingen ontdekt tussen de verschillende talen? Welke taal lijkt het meeste op het Fries? <p>Stap 4: Evaluatie (5 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herhaal het doel van de les: Ik leer wat de West-Germaanse talen zijn en ik kan het Fries vergelijken met andere West-Germaanse talen. Hebben jullie dit doel bereikt? Waarom wel/niet?
Materialen	<ul style="list-style-type: none"> • https://youtu.be/upUuQ755kpw (It Frysk +- 600 nei Kristus) • taalweb.frl/oersetter (NL>FR of FR>NL) • taalweb.frl/staveringshifker (Fries) • www.mijnwoordenboek.nl (NL> EN, DU... enfsh) (let op! 'FR' betekent hier niet Fries maar Frans!) • https://www.spelling.nu/ (Nederlands, Duits, Engels) • Post-its in vier kleuren